

US 124/10 Budsjettforslag 2012 – Forslag innenfor og utenfor budsjettrammen

ePhortesak 2010/3636
Møtedag: 25.11.10

Saksansvarlig: Økonomi- og virksomhetsdirektør Eli L. Kolstø
Informasjonsansvarlig: Universitetsdirektør Per Ramvi

Saken gjelder:

Styret bes i saken ta stilling til innspill overfor Kunnskapsdepartementet (KD) om budsjettforslag for 2012 – innenfor og utenfor bevilgningsrammen.

Hovedsak:

Kunnskapsdepartementet har som ledd i sin planlegging bedt UiS om innspill til budsjettet for 2012. Dette gjelder innenfor og utenfor bevilgningsrammen.

Innenfor rammen tar utgangspunkt i budsjettet for 2011 korrigert for pålagt aktivitetsendring samt lønns- og prisstigning.

Utenfor rammen skal synliggjøre institusjonens framtidige og langsiktige satsinger, og innenfor prioriterte satsinger som ikke kan tas innenfor den ordinære ramme. Nye studietilbud skal normalt finansieres innenfor bevilgningsrammene. Innspillet utenfor rammen for 2012 har disse fire områdene:

1. Finansiering - Universitetsutvikling: 60 mill kroner
2. Oppgradering av bygg og vitenskapelig utstyr: 552 mill kroner
3. Etablering av kiropraktorutdanning: 14 mill kroner

Forslag til vedtak

Styret gir rektor fullmakt til å sende innspill til departementet om satsingsforslag innenfor og utenfor bevilgningsrammen 2012 basert på denne saken og innspill gitt i styremøtet.

Ullandhaug 18. november 2010

Per Ramvi
universitetsdirektør

Vedlegg

US 124/10 Budsjettforslag 2012 – Forslag innenfor og utenfor budsjettrammen

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet ber hvert år om forslag til budsjett innenfor bevilgningsrammen, og i tillegg satsingsforslag om prosjekter som trenger finansiering utover det som kan forventes i bevilgningsrammen. Satsingsforslag utenfor rammen skal beskrives og kort redegjøres for hvorfor det ønskes midler nettopp til dette prosjektet. Satsninger utenfor rammen skal oppsummeres i egen tabell for årene 2012 – 2014.

Institusjonene bes innen 1.12.2010 å legge fram et tallbudsjettforslag innenfor bevilgningsrammen for 2012. Planene og prioriteringene må være i samsvar med fastlagte mål for sektoren og institusjonens særskilte forutsetninger og strategier. Under aktuelt kapittel skal kun tallbudsjettforslag med en kort tekstlig forklaring presenteres.

Nye studietilbud skal i hovedsak finansieres innenfor bevilgningsrammene. Satsingsforslag utenfor bevilgningsrammen er først og fremst ment å synliggjøre institusjonenes langsiktige satsinger og prioriteringer. Eventuelle forslag skal være i samsvar med institusjonens strategier, virksomhetsplan og de mål som er fastsatt. Videre bør eventuelle forslag sees i sammenheng med sentrale politiske mål knyttet til universitets- og høyskolesektoren.

Innenfor bevilgningsrammen 2011

Budsjettforslaget fra UiS for 2011 var på 922,0 mill kroner, mens forslag til bevilgningen for 2011 er på 922,2 mill. UiS vil i 2012 også ha pålagte nye aktiviteter knyttet til nye studieplasser, nødvendig faglig kompetanseheving og støttesystemer, samt utvikling av Arkeologisk Museum som totalt utgjør om lag 20 mill. Justert for lønns- og prisstigning på 3,5 % for hele året, gir dette et samlet budsjettforslag for 2011 på 975 000 mill.

Utenfor bevilgningsrammen

Tiltakene utenfor bevilgningsrammen er knyttet til tre forhold:

- 1) Finansiering – Universitetsutvikling
- 2) Bygg og vitenskapelig utstyr
- 3) Kiropraktorutdanning

Universitetsdirektørens forslag til satsinger utenfor rammen bygger på innspill om strategisk satsing som nytt universitet, Strategi 2020 for UiS og samarbeidsavtalen med Universitetet i Agder. Begge institusjonene har en felles målsetting om å utvikle seg som nyskapende og innovative universiteter, som skal kjennetegnes med sitt nære samarbeid med samfunns- og næringsliv. Universitetsdirektørens prioriterte forslag utenfor rammen er ledd i program for utvikling og finansiering som ungt universitet, herunder å skape større økonomisk rom for strategisk satsing innenfor fremragende undervisning, nettbasert læring og utvikling av robuste forskningssentre mot SFF-/SFI-status.

Det humanistiske fakultet har fortsatt behov for midler til fornyelse av musikkinstrumenter og opptaksutstyr, og trenger i tillegg midler for å kunne bygge opp et nytt senter for Fremragende undervisning / universitetspedagogikk. Det samfunnsvitenskapelige fakultet har behov for midler til innredning av eventuelt nytt bygg og etablering av kiropraktorutdanning vil kreve nye friske midler. Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet har behov for midler til å bygge opp forskningssentre med tilhørende oppgradering av laboratorier og nytt avansert vitenskapelig utstyr. Dagens mikroskop ved fakultetet som er en elektronkanon har store driftsproblemer og avkjøling skjer med freon gass som av miljøhensyn ikke lenger kan kjøpes, og må derfor før eller senere skiftes ut. Fakultetet ønsker et instrument med moderne prøveprepareringsutstyr for "alle" typer materialer, dvs metaller, keramer, mineraler og biologiske materialer. Med et slikt utstyr kan UiS danne et ressurscenter for hele universitetet og næringsliv i regionen.

Arkeologisk museum har behov for å utvide arealer for å kunne øke formidlingsvirksomheten, samt midler på linje med de andre universitetsmuseene til å sikre samlingene.

I tillegg er det fra FReS gitt tilbakemelding om følgende tiltak knyttet til bygningsmassen; Påbygg Hulda Garborgs hus og et auditorie-tilbygg på Kjell Arholms hus, nytt lab-bygg (erstatning for pav 4, betong-lab, som pr i dag er noe tvilsom i forhold til Arbeidstilsynets krav). Videre er det behov for nytt SV-bygg, leie i Oljedirektoratets bygg og nytt bygg/leie i Bjergsted.

For tilsvarende prosess i fjor var forslaget fra UiS slik:

1. Finansiering av nye universiteter – utviklingsprogram: 35 mill kroner
2. Strategisk satsing mot fremragende undervisning og forskning: 25 mill kroner
3. Oppgradering av bygg og vitenskapelig utstyr: 477 mill kroner
4. Etablering av kiropraktorutdanning: 14 mill kroner

Universitetsdirektøren vil foreslå at forslaget fra i fjor stort sett videreføres innenfor samme hovedområder, og at innspillene fra fakultetene innarbeides innenfor strategiske satsninger. Etablering av kiropraktorutdanningen er en nasjonal oppgave og et betydelig økonomisk løft, og UiS kan ikke bære denne kostnaden innenfor rammen av den ordinære budsjettamme. I samarbeid med Stavanger universitetssykehus finansieres 2 stipendiater og en prof II ifm arbeidet. Direktøren foreslår derfor at kiropraktorutdanning opprettholdes som et eget punkt.

1. Finansiering - Universitetsutvikling: 60 millioner kroner

Universitetsdirektørens forslag til satsinger utenfor rammen bygger på fjorårets innspill til departementet om strategisk satsing som nytt universitet, Strategi 2020 for UiS og samarbeidsavtalen med Universitetet i Agder. I Strategi 2020 har styret vedtatt at UiA skal være en av våre fremste strategiske samarbeidspartnere.

UiA og UiS har en felles målsetting om å utvikle seg som nyskapende og innovative universiteter, som skal kjennetegnes med sitt nære samarbeid med samfunns- og næringsliv, i første rekke i sine landsdeler. De to universitetene har inngått en strategisk samarbeidsavtale som omfatter både utdanning og undervisning, nye læringsarenaer, forskningssamarbeid og innovasjon.

Forskerutdanning og stipendiatstillinger

UiS og UiA har siden etableringen argumentert for å få finansiering på lik linje med andre universiteter og er bekymret for at de økte forventninger og forpliktelser som legges til universitetene ikke blir fulgt opp i finansieringen av institusjonene, herunder behovet for økt tid til forskning i de nye universitetene. Universitets- og høyskoleloven slår fast (§ 1.4) at universiteter og høyskoler har et særlig ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innenfor de områder der de tildeler doktorgrad. På tross av dette er det ikke gjort justeringer av budsjettene for nye universiteter (eller høyskoler som har fått godkjente forskerutdanningsprogram).

Universitetene i Agder og Stavanger har til sammen 18 forskerutdanningsprogram som ikke er gitt finansiering til utvikling og forvaltning. Den manglende finansieringen er et vesentlig hinder for en videre utvikling av forskningsaktiviteten ved institusjonene og har derfor ikke de samme forutsetningene for vekst som ved de eldre universitetene. At universitetene gis så ulik finansiering innebærer at arbeidsvilkårene ikke kan bli like ved eldre og nyere universiteter.

Det store antallet tilsatte med veiledningskompetanse er imidlertid en betydelig ubenyttet ressurs når det gjelder veiledning av dr.grads-kandidater. Mens de gamle universitetene har én dr.gradsstipendiat pr 0,6 stillinger med veiledningskompetanse, har de nye universitetene 1,5 veiledere pr stipendiat. Det ligger m.a.o. en relativ stor ressurs i de nye universitetene, en ressurs som kan tas i bruk om det kommer finansiering til nye stipendiatstillinger.

Agder og Stavanger har tidligere beregnet at det er en manglende bevilgning til de to universitetene på ca 175 millioner kroner, og at de to universitetene kan ta ansvar for 175 nye stipendiater i forskerutdanningsprogrammene. En styrking av bevilgningen på 15 millioner kroner til hver av institusjonene hvert år i 5 år, og en tilføring av stipendiatstillinger i samsvar med veiledningskapasiteten, vil gi de nye universitetene mulighet for en forskningsinnsats på linje med det de gamle institusjonene. En slik styrking av rammen kan naturlig legges til den strategiske forskningsbevilgningen. Det er nettopp for å styrke de nye universitetenes FoU-virksomhet det er påkrevet med en slik tilførsel av midler.

Innspillene ovenfor inkluderer styrking av eksisterende doktorgradsutdanninger, men det er også behov for utvidelse av doktorgradsplattformen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet til også å omfatte helsefag og sosialfag. Nasjonalt etterspørres et stort antall utdannede kandidater både til helsesektoren og innenfor barnevernet, NAV og sosiale tjenester. Ved utdanningsinstitusjonene vil det derfor være stort behov for lærerkrefter med førstestillingskompetanse, for å oppfylle NOKUTs kompetansekrav for utdanningene. Det er i dag en relativt lav førstestillingsandel innenfor disse feltene, og det vil de neste 5-10 årene bli stor aldersavgang fra utdanningssektoren. Et doktorgradsprogram som er spesialisert for disse utdanningene er etterlyst, og det er store forventninger til at UiS påtar seg et nasjonalt ansvar for en oppbygging av et slikt program.

Fremragende undervisning og nettbasert læring

Universitetsdirektøren fremmer også forslag støtte til utviklingen av et Senter for fremragende undervisning. Senteret ble også fremhevet i fjorårets oversendelse til departementet under satsinger utenfor rammen. Senteretableringen er i tråd med UiS-strategien og samarbeidsavtalen med UiA. I samarbeidsavtalen er fremragende undervisning et prioritert område både i forhold til universitetspedagogikk, undervisningsforskning og bruk av IT i utviklingen av et innovativt undervisnings- og læringsmiljø.

Forholdene for digital læring ligger godt til rette ved UiS og det er opparbeidet solid kompetanse innen nettbasert læring gjennom Nettopp. Denne enheten har utarbeidet et stort antall multimediale undervisningsprogram, herunder sykepleierutdanning på nett. UiS og NTNU er også de første universitetene i Norge som har lagt forelesninger og annet studiemateriell ut på nettstedet iTunesU. UiS ønsker å etablere en læringslab til undervisningsformål. Også UiA har ambisjoner innen dette området gjennom etableringen av prosjektet LæringsArena 2020, der nye kommunikasjonsmedier tas i bruk i undervisningen.

Utvikling av robuste forskningsentre

UiS ønsker å utvikle robuste, bærekraftige forskningsmiljøer som holder et høyt internasjonalt nivå, tiltrekker seg finansiering fra EU, Forskningsrådet og andre og som bidrar til videreutvikling i samfunnet. Universitetet har etablert 24 programområder for forskning og på utvalgte områder satses det på å utvikle forskningssentre mot status som Sentre for fremragende forskning (SFF) eller Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI). Senterutviklingen ble også fremhevet i fjorårets satsinger utenfor rammen.

Det vises også til forskningsmeldingen (St.meld. nr. 30 (2008-2009)) hvor det er et overordnet mål om å øke den norske forskningsevnen, med hovedmål knyttet til videreutvikling, nye tiltak samt å synliggjøre forskningens betydning for samfunnet. Viktige innsatsfaktorer for dette vil være kompetanse, riktig utstyr og internasjonale forbindelser.

SAK-midler 2011

UiS vil minne om at vi i dokumentet "Rapport 2009. Planer 2010" gjorde rede for universitetets arbeid med SAK (samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon) og prosjekter, som vi i samarbeid med andre (i hovedsak UiA) søkte SAK-midler til. UiS registrerer at Regjeringen i statsbudsjettet 2011 har satt av 50 millioner kroner til SAK. UiS vil derfor allerede i dette dokumentet signalisere at vi i samarbeid med våre strategiske samarbeidspartnere, UiA, Misjonshøgskolen (MHS) m.fl. vil søke midler fra SAK-potten også i 2011.

3. Oppgradering av bygg og vitenskapelig utstyr: 552 millioner kroner

• Nybygg AM	160 mill
• Påbygg Hulda Garborgs hus (1500 kvm)	45 mill
• Påbygg auditorie-tilbygg Kjell Arholms hus	35 mill
• Laboratoriebygg teknisk-naturvitenskapelige fag	65 mill
• Nybygg ifm Ellen og Aksel Lunds hus (3300 kvm)(se OD-bygg)	120 mill
• Vitenskapelig utstyr	127 mill

Museet er en tilvekst som nå styrker UiS på felt der det tidligere har vært lite kompetanse. Et nybygg til AM på 4000 kvm vil styrke formidlingsvirksomheten ved museet. AM har tatt dette opp med Kirke- og Kulturdepartementet (KDD) tidligere, og det ligger fremme et godt utarbeidet forslag. Bakgrunns materialet er også oversendt Kunnskapsdepartementet. Tomteerverv og godkjent reguleringsplan er ferdigbehandlet. Universitetet vil komme tilbake med en oppdatert kostnadsanalyse, men anslag så langt viser at bygget vil koste om lag 160 millioner, pluss drift.

Påbygget ved Ellen og Aksel Lunds hus tjener to formål; samlokalisering av SV samt muliggjøre ekspansjonsbehovene ved TN. Utvidelsen ved Hulda Garborgs hus skal gi rom for økt omfang av spesialpedagogisk forskning ved HUM, og i tillegg er det behov for tilbygg for 650 –personers auditorium på Kjell Arholms hus. Som kjent har styret foreløpig utsatt planer om nytt SV-bygg, men i mellomtiden vurderes eventuelt leie av ledige lokaler i Oljedirektoratet som ligger på Ullandhaug. Alle disse prosjektene må fortløpende vurderes i tråd med planlagt aktivitetsøkning på utdanning og forskning.

Nytt laboratoriebygg på TN skal primært erstatte paviljong 4. Et nytt laboratoriebygg på TN vil også gi rom for ekspansjon innenfor fakultetets øvrige doktorgradsområder med laboratoriebehov, samt for nødvendig oppgradering av utstyr.

Utvikling av laboratorier og vitenskapelig utstyr må hensyntas til videre ekspansjon/økning i studentantall innenfor realfag, og for å kunne følge med i forskningsfronten. Modernisering og kapasitetsøkning i undervisningslaboratoriene vil også forebygge unødvendige "flaskehals" på disse fagområdene. Nærmere spesifikasjoner av investeringsbehov og utvikling av mer langsiktig arealbehov/romprogram vil utarbeides som del av oppfølging av strategisk handlingsplan.

4. Etablering av kiropraktorutdanning: 14 millioner kroner

UiS fremmer kiropraktorutdanning som prioritert satsning utenfor rammen. Norsk Kiropraktorforening (NKF), Stavanger Universitetssjukehus (SUS) og UiS har siden 2003 arbeidet sammen for å få til en kiropraktorutdanning og bygge akademisk kompetanse innen kiropraktikk. UiS har ansatt to stipendiater innen kiropraktikk, og det er et etablert og tungt forskningsmiljø ved SUS innen bevegelsesforstyrrelser.

For å bygge opp akademisk kompetanse innen kiropraktikk i Norge med tanke på å ha lærekrefter for etablering av utdanning, er det i dag nasjonalt fem pågående doktorgradsarbeider. Som første institusjon i landet lyste UiS ut to doktorgradsstillinger i kiropraktikk våren 2008 og begge to ble besatt i september 2008 og januar 2009. Stipendiatene skal delta i to store forskningsprosjekter med fokus på rygg- og bekkensmerter hos gravide, og omfatter både en klinisk epidemiologisk og en intervensjonsdel. Den klinisk epidemiologiske tilnærming ønsker å etablere mer og bedre kunnskap om forekomst, påvirkning på livssituasjon og sykemeldinger på grunn av rygg/bekkenmerter hos gravide og i seks måneder etter fødselen. Intervensjonsdelen vil teste ut om kiropraktorbehandling kan redusere plagene og sykemeldingsbehovet.

Prosjektene ledes av professor Jan Petter Larsen ved Nasjonalt Kompetansesenter for Bevegelsesforstyrrelser (NKB) ved SUS. NKB er et etablert og tungt forskningsmiljø ved SUS. De siste fire år er det utgått seks PhD-arbeider fra miljøet. Stipendiatene vil være en del av dette miljøet, og i tillegg deltar de i et etablert nordisk forskningsnett for kiropraktorer. Det etableres også et samarbeid med Danmark/England med hensyn til forskningsveiledning.

Planene om en ryggklinik på SUS har i første omgang resultert i en tverrfaglig ryggseksjon som ble etablert i midten av mars 2009. Alle pasienter med rygglidelser som ikke kan eller ikke skal opereres, blir henvist til ryggseksjonen. På sikt skal ryggseksjonen utvikles til en fullverdig ryggpoliklinikk. SUS har dessuten et Senter for bevegelsesykdommer med høy forskningsmessig kompetanse som vil være et viktig fundament for den nye ryggklinikken.

UiS Pluss (etter- og videreutdanningsenheten ved UiS) og NKF etablerte kontakt i 2009. NKF vil arrangere etter- og videreutdanningskurs for sine medlemmer med UiS som samarbeidspartner. Det er også i 2009 avtalt oppstart av etterutdanningskurs for turnusveiledere, og NKF holder også sitt eget kurs for turnuskandidater på UiS høsten 2009. Målet i en avtale mellom UiS, Stavanger Universitetssjukehus og Norsk kiropraktorforening er at UiS skal overta regien for etterutdanning av norske kiropraktorer. Fagmiljøer fra UiS vil bidra i undervisningen

Kiropraktor er eneste autoriserte helseprofesjon i Norge uten norsk utdanningsinstitusjon. Det er et stort samfunnsbehov for økt kompetanse, økt tverrfaglig samarbeid og styrking av forskningsinnsatsen på fagområdet muskelskjelettlidelser. Kravet om forskningsbasert undervisning knyttet til høyere utdanning gir økt fokus på forskning rundt muskel- og skjelettlidelser ut fra et kiropraktorfaglig perspektiv. Det er et samfunnsbehov for økt kompetanse, økt tverrfaglig samarbeid og styrking av forskningsinnsatsen på fagområdet muskelskjelettlidelser.

UiS legger opp til at utdanningen blir organisert som et selvstendig studium som i England ("Bournemouth-modellen"), i motsetning til Danmark hvor en dels bygger på det eksisterende medisinstudiet. UiS vil ha et samarbeid med Universitetet i Bournemouth om studieprogrammet, og det jobbes med å etablere en ny ryggklinik i Stavanger i direkte tilknytning til utdanningen, og det vises til samarbeidsavtaler med Medisinsk Fakultet i Bergen både med hensyn til lærekrefter og bruk av undervisningsavdelingen ved Universitetssjukehuset i Stavanger i de medisinske fagene.

Studieprogrammet i kiropraktikk ved UiS er tenkt å ha undervisning hovedsakelig på engelsk; noe som vil kunne medvirke til å trekke utenlandske lærere og utenlandske studenter til UiS

For å bygge opp denne utdanningen til 150 studieplasser vil det være behold for midler til investeringer og drift med implementeringsperiode på ca 8 år.

Oppsummering

Samlet beløp utenfor rammen for 2012 summerer seg til **626 mill.** I tabell under er det en kort oppsummering for satsninger utenfor bevilgningsrammen for perioden 2012 - 2014.

Finansiering av nye universiteter - utviklingsprogram	Kap/post	2012	2013	2014
Strategiske forskningsmidler - styrking av forskerutdanningene	260/50	15 mill	30 mill	45 mill
Nye stipendiatstillinger	260/50	20 mill	40 mill	60 mill
Utvikling av Senter for fremragende undervisning og nettbasert læring	260/50	10 mill	10 mill	10 mill
Utvikling av robuste forskningssentre mot SFF/SFI-status	260/50	15 mill	30 mill	45 mill
Sum	260/50	60 mill	110 mill	160 mill

Oppgradering av bygg og vitenskapelig utstyr	Kap/post	2012	2013	2014
Et nybygg til AM på 4000 kvm vil styrke formidlingsvirksomheten ved museet. Påbygget ved Ellen og Aksel Lunds hus tjener to formål: samlokalisering av SV og muliggjøre ekspansjonsbehovene ved TN. Utvidelsen ved Hulda Garborgs hus skal gi rom for økt omfang av spesialpedagogisk forskning ved HUM, og laboratoriebygg på TN skal primært erstatte midlertidig brakken paviljong 4.	260	425 mill		
Det er også behov for modernisering og kapasitetsøkning i undervisningslaboratoriene, laboratorier spesielt innredet for avansert forskning, samt vitenskapelig utstyr og instrumenter.	260	127 mill		
Sum	260	552 mill		

Etablering av kiropraktorutdanning	Kap/post	2012	2013	2014
Ved å satse på denne utdanningen med økt finansiering vil dette også være et viktig bidrag for å kunne styrke postdoc-program og doktorgrads-satsing innen helsefagene, samt styrke oppbygging av økt forskningskompetanse innenfor profesjonsutdanningene ved institusjonen.	260/50	14 mill	20 mill	25 mill
Sum	260/50	14 mill	20 mill	25 mill

Avslutning

Saken legges fram for styret til orientering og debatt og universitetsdirektøren fremmer følgende:

Forslag til vedtak:

Styret gir rektor fullmakt til å sende innspill til departementet om budsjettforslag innenfor og utenfor bevilgningsrammen 2012 basert på denne saken og innspill gitt i styremøtet.

Stavanger 18. november 2010

Per Ramvi
universitetsdirektør

Eli L. Kolstø
økonomi- og virksomhetsdirektør

Saksbehandlere:

Kontorsjef Tom Klemetzen
Strategi- og kommunikasjonsdirektør Anne Selnes